

Dürüstlük bereketi ve Besmele

Atilla Bey: “Peygamberlerle ve şehitlerle beraber olmayı netice veren ticaretin şartları ve incelikleri nelerdir?”

Peygamber Efendimiz (asm), doğru, dürüst ve kendine güvenilen ticaret ehlinin peygamberlerle, siddîklarla ve şehitlerle beraber olduğunu bildirmektedir. Buna göre Müslüman bir ticaretçi:

1-Doğru olmalı, malını satarken yalan beyanda bulunmamalı, müşteriye mümkün merteye yeminli ifade kullanmamalıdır. Peygamber Efendimiz (asm) ticâret malını yalan yeminle satıp tüketen kimselere kıyamet gününde Allah'ın rahmet nazarıyla bakmayacağını bildirmiştir.¹

2-Dürüst olmalı, kötü ve kalitesiz mal satmamalı, malının kötüsünü ve çürüğünü gizlememeli, fiyatlandırma yaparken malının kusurlarını dikkate almalı, kusurlu malı kusursuz malla birlikte ve aynı fiyata satmamalıdır.

3-Hile yapmamalıdır. Tartarken eksik tartmamalıdır. Cenab-ı Hak, “Ölçüyü adaletle tutun ve eksik tartmayın. Ahiretteki mizanınızı ziyana düşürmeyin.”² buyurmuştur.

4-Müşteriyi aldatmamalıdır. Peygamber Efendimiz (asm) “Satıcı ile müşteri eğer dürüst olup satışla ilgili hususları açıklarlarsa alış-verişleri kendilerine mübarek kılınır. Şayet aldatarak malın veya bedelin ayıbını gizlerlerse, alış-verişin bereketi kaldırılır.”³ buyurmuştur.

5-Sözüne ve davranışlarına güvenilir olmalıdır. İster ticaret hayatında olsun, ister ticaret dışı sosyal hayatında olsun, kendisine güven duyulmasını sağlamalı; ve duyulan güven ve itimadı sarsmamalıdır.

6-Zekâtını zamanında ve doğru şekilde hesaplamalı ve hak sahiplerine vermelidir.

7-Hayırdaki eli açık olmalı, ihtiyaç içindeki fakir fukaraya ve hayır kurumlarına yardımcı olmalıdır.

8-Ticaret için, namazını ve sair ibadetlerini aksatmamalıdır. Cenab-ı Hak Müslüman tacirler için, “Onlar öyle kimselerdir ki, ne bir ticaret, ne de bir alış-veriş, Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtlarını vermekten onları alı koymaz.

Onlar kalplerin ve gözlerin dehşetten dönüvereceği bir günden korkarlar.”4 buyurmuştur.

9-Satarken ve alırken müsamahalı olmalıdır. Peygamber Efendimiz (asm), “Allah (cc), satarken müsamahalı, satın alırken müsamahalı ve borcunu öderken ve hakkı hak sahiplerine teslim ederken müsamahalı olanı sever.”5 buyurmuştur.

Nadide Hanım: “Kur’ân’daki besmeleler 114 defa mı nazil olmuştur? Yoksa bir defa nazil olup her surenin başına mı konmuştur?”

Bediüzzaman’ın ifadesiyle, her hayrın başı olan, İslâm şeahirinden bulunan ve bütün mevcudatın lisân-ı haliyle vird-i zebânı olan6 “Bismillahirrahmanirrahim” kelimesi Kur’ân’dan bir âyettir. Neml Sûresi’nin 30. âyetinde âyetin bir parçası olarak geçmektedir.

Kur’ân’ın bu âyetinde Hazret-i Süleyman’dan (as) bir mektup alan Belkıs’ın, çevresinde bulunan yaverlerine: “Ey kavmimin ileri gelenleri. Bana bir mektup bırakıldı. Süleyman’dan geliyor ve ‘Bismillâhirrahmânirrahîm’ kelimesiyle başlıyor.” dediğini öğreniyoruz.7

Besmele’nin Kur’ân’da 114 defa nazil olduğu görüşü de var; bir defa nazil olduğu ve sûrelerin arasını ayırmak için her surenin başına teberrüken konduğu görüşü de. Birinci görüş İmam-ı Şâfi’ye ait. İmam-ı Şâfi’ye göre Besmele tek bir âyet olduğu halde Kur’ân’da 114 defa nazil olmuştur.8

Nitekim İbn-i Abbas (ra) diyor ki: “Besmeleyi terk eden Allah’ın kitabından 114 âyet terk etmiş olur.”

Ebû Hüreyre (ra) dedi ki: Allah Resûlü (asm) buyurdu ki: “Fatıha Sûresi yedi âyettir. Bu âyetlerin ilki ‘Bismillâhirrahmânirrahîm’ âyetidir.”9

Besmele için önemli olan “nazil olmuş bir âyet” olduğu gerçeğidir. Her surenin başında okunmuş şeklinin de vahye dayandığında şüphe yoktur.

Dipnotlar:

- 1- Tirmizî, Alış-veriş, 5,
- 2- Rahman Sûresi, 55/9,
- 3- Tirmizî, Alış-veriş, 26,
- 4- Nûr Sûresi, 24/37,
- 5- Tirmizî, Alış-veriş, 74,
- 6- Sözler (yeni tanzim), 15,

- 7- Neml Sûresi, 27/29-30,
- 8- Sözlür, s. 17,
- 9- Elmalılı Tefsiri, 1/16